

“S’ha d’obrir el camí cap a una confluència socialdemòcrata que vagi més enllà de PS i d’SDP”

altaveu.com/entrevistes/s-obrir-cami-cap-confluencia-socialdemocrata-vagi-mes-enlla-ps-sdp_48832_102.html

Avís clar a navegants. Jaume Bartumeu deixarà la presidència de Progressistes-SDP, però això no vol dir nque abandoni la política. Al contrari, hi seguirà ben present, tot posant el focus en dos àmbits que li generen especial preocupació: la negociació amb Europa i les relacions institucionals amb els Coprínceps. Lluny de desanimar-se per la patacada electoral del 2 d’abril, el veterà polític socialdemòcrata vol treballar amb més força i advoca per la reformulació de l’espai de centre esquera al país que, defensa, “és necessari” com a alternativa a l’actual Govern.

Les eleccions del 2 d’abril van ser una patacada...

No ho he negat en cap moment. Vaig dir que no havia estat bo i que fins i tot havien anat molt més enrere del que podíem pensar en un escenari que no era gaire favorable.

Han fet reflexió sobre què va fallar?

Sí. Nosaltres, que no hem estat en cap impàs des de l’endemà de les eleccions i vam fer un consell nacional, hem fet diferents anàlisis i tots conflueixen en diverses qüestions. La primera: hi havia una voluntat de canvi però des de l’aliança socialdemòcrata no la vam saber reconduir i representar. La nit de les eleccions es va veure que Xavier Espot havia aconseguit, en virtut d’una confluència dels astres polítics o del que fos, una majoria absoluta amb només el 32% dels vots, el que fa que sigui el cap de Govern més mal elegit en percentatge de l’era constitucional. El resultat el reconeixement. És l’aplicació de la llei i el joc de les forces. Aquest preàmbul serveix per dir-li que hi ha una majoria de votants que no volien la reconducció de DA. En definitiva, a molta gent li va semblar que la candidatura de l’aliança socialdemòcrata, que no el programa, no representava prou bé la seva aspiració a canvi i va optar per alguna de les altres dues opcions que tenia a disposició. De la nostra anàlisi s’arriba a una constatació: el dia que la vam presentar es va generar una esperança política al país important. És palpava. I va fins que es presenten les candidatures i la ciutadania pot visualitzar qui i com encapçala la llista nacional. Hi va haver un desencís per un doble motiu: per una banda, el cap de llista havia comès errors importants que Demòcrates recordava contínuament, com és la qüestió del plagi d’un discurs, i això li havia restat credibilitat.

De forma pública aquest recordatori o més de forma soterrada?

Aquest és un element. Home, potser aquest equip que encapçala no ha fet l’oposició que corresponia fer durant la legislatura i no acabo de retrobar-me aquí, però després hi ha després la comunicació cloroform, degoteig contant d’atacar la credibilitat del nostre candidat nacional. I aquest joc ha portat al fet que a algú li ha semblat millor anar a una

candidatura teòricament jove. I dic teòricament perquè una llista on hi ha entre els tres primers llocs el secretari general del Govern de DA amb Toni Martí no acaba de significar, als meus ulls, una renovació total del personal polític. En tot cas, el resultat és aquest. La dispersió de vot a les territorials ha estat clau. Per mi i pels resultats electorals que ho confirmen, s'ha de tenir clar que en les parròquies on Concòrdia i Andorra Endavant s'han presentat, que era el seu dret més estricte, entrava en la balança la possibilitat d'afavorir, com així ha estat, les candidatures de DA. On hi havia més de dos llistes només podia guanyar o DA o l'aliança socialdemòcrata. La irrupció d'altres ens va restar vots i ha fet guanyar DA.

“A molta gent li va semblar que la candidatura de l'aliança socialdemòcrata, que no el programa, no representava prou bé la seva aspiració a canvi i va optar per alguna de les altres dues opcions que tenia a disposició”

Part del resultat és fruit del sistema electoral, s'ha de posar la reflexió de canviar-ho sobre la taula?

La Constitució té els seus 30 anys i en són molts. La llei electoral i la composició del Consell General, és el resultat del pacte constitucional entre les forces més progressistes que hi havia a Casa de la Vall i les més conservadores. És un pacte sense configuració de partits. Les parròquies, diguem-ne, altes, no volien admetre ni un gram ni un centímetre de proporcionalitat i volien mantenir el sistema a quatre consellers per parròquia. I vam trobar aquest acord al mig de la posició. Crec que ara hem d'anar a una altra fase, que és l'alternativa per a mi: una llista nacional única i proporcional, que sempre ha estat la postura que defenso des que vaig anar per primera vegada a la República de Sant Marino, que és el seu sistema electoral. A l'últim Consell Nacional postelectoral, uns companys van preparar un estudi que demostra que amb un sistema com el que nosaltres volem, a l'aliança socialdemòcrata li corresponien sis consellers. A partir d'aquí tots els altres quedaven repartits i el senyor Espot, evidentment, no feia majoria absoluta i havia d'allargar la mà. I això seria positiu pel país, per a la negociació amb la Unió Europea, per parlar-ne de sanitat i de seguretat social, però l'alternativa només és canviar el sistema electoral cap a un sistema més proporcional.

Deia que no es va encertar amb les candidatures; llavors es va fallar amb els noms?

El qui i el què és important en política, però el més important és el què. I el què era el programa. I el de l'aliança socialdemòcrata era quan ens vam presentar, i continuo pensant què ho és a dia d'avui, bo; el que el país necessita. El que no es va encertar era en l'encapçalament de la candidatura i no estic parlant del cap de llista, al qual ja he dit que si li va fer un 'acoso i derribo' important des de DA, sinó el fet que els tres primers noms correspongessin al grup parlamentari sortint no era segurament la millor decisió que podíem prendre.

Hi havia alternatives que haguessin funcionat millor?

Jo crec i sé que sí, però ara hem de mirar endavant.

El programa, doncs, no es va saber transmetre?

El programa no es va difondre i explicar en reunions sectorials com jo crec que hauríem hagut de fer.

“Hem d’anar a una llista nacional única i proporcional; uns companys van preparar un estudi que demostra que amb aquesta fórmula, a l’aliança socialdemòcrata li corresponien sis consellers i el senyor Espot no feia majoria absoluta. I això seria positiu pel país, per a la negociació amb la Unió Europea, per parlar-ne de sanitat i de seguretat social”

Va haver-hi prou coordinació en campanya entre les dues formacions de l’aliança?

La coordinació hi era perquè cada matí hi havia una reunió entre la Susanna Vela i la Marián Sanchiz, però el que potser no hi va haver és una implementació del que es parlava en les reunions de coordinació, però jo crec que en aquesta entrevista ja hem parlat prou del resultat electoral i en tot cas jo no en vull parlar més.

Parlem, doncs, del futur i comencem si de cas pel seu partit i per vostè mateix. Ha dit que deixa la presidència de progressistes SDP. Quin és el motiu que el porta aquesta decisió?

És un de ben clar. Ja vaig dir el setembre del 2021 quan em vaig reincorporar a l’executiva després d’un parèntesi personal delicat que havia decidit no tornar a ser candidat a president quan correspongués convocar a l’Assemblea General per elegir la nova executiva i corresponia ara en aquest període. Per tant, la meva decisió no està condicionada pel resultat electoral ni n’és una conseqüència, sinó d’una decisió personal meva que vaig expressar, insisteixo, aviat farà dos anys.

Es veu fora de la política com a mínim a primera línia?

Ja vaig donar una entrevista en la qual vaig dir que no em penso jubilar de la política. Tinc molta corda encara, si la salut m’acompanya, com per poder continuar opinant i mantenir la meva posició d’obstacle que fa nosa als liberals elitistes d’aquest país. Dit altrament, jo continuaré opinant, segueixo en una formació política que fa consells nacionals periòdicament i allà estaré. Soc part del comitè local d’Andorra la Vella i no em penso saltar cap reunió que es convoqui. I pel que fa a la política nacional, tinc dues línies de treball que no me les acabaré per dir-ho en termes col·loquials. Una, des de la meva posició europeista i de ser el cap de Govern que va demanar a la Unió Europea l’inici de negociacions per l’acord d’associació. El 9 de març, en un acte públic que crec poder dir que va ser molt concorregut, vaig explicar quina era la meva posició, que també era la de l’aliança socialdemòcrata i que va ser recollida en el programa electoral, amb relació a com s’han de conduir i portar les negociacions, que és exactament el contrari d’aquesta acceleració que veig que ara vol donar el senyor Espot a una negociació exprés pel que llegeixo als mitjans de comunicació. Amb Europa, estarem treballant. Des del centre d’estudis, estem preparant el quart quadern sobre la qüestió europea. Per tant, intervindrem en el debat. I després hi ha el que jo dic la necessitat de mantenir la

vigilància sobre la democràcia constitucional i l'equilibri institucional i evitar que el cap d'Estat, que està compost de dos Coprínceps, no tingui en alguna de les seves parts la temptació d'anar més enllà del mandat constitucional d'arbitrar i moderar el funcionament de les institucions.



Bartumeu assenjala el quadre amb els consellers constituents.

A l'assemblea de Progressistes-SDP, hi haurà relleu?

Home, jo crec que sí. He parlat amb tots els membres de l'actual executiva, els he dit el que penso i que l'executiva que surti sap que joestic aquí en aquesta oficina política totes les tardes i estaré, com sempre he estat, a disposició de les companyes i companys si necessiten un suport, una documentació o una opinió. Per tant, jo crec que sí, que tenim relleu.

Relleu jove també? Justament, sembla, des de fora, una de les coses que costa trobar al partit?

Aquesta setmana, precisament, he publicat un article d'opinió sobre l'edat dels polítics. Això de l'edatisme queda molt bé sobretot per a aquells que volen apartar alguns de la política. La nostra formació no és l'única a la qual li costa trobar una implicació juvenil. Deixarem de banda algunes formacions que tenen una caixa de galetes sempre a disposició... Més enllà d'això, l'important és el què. És a dir, hem de parlar de la situació econòmica del país, de la fractura social, de l'acord d'associació amb la Unió Europea, de l'endeutament públic i després hem de trobar les persones, a veure qui pot tirar endavant tot això. Ara està de moda parlar de cares joves, però si han de ser per dir que no són ni de dretes ni d'esquerres, crec que fan un flac favor a la democràcia. Aquesta necessita alternatives i per construir-les no s'han de fer segregacions de generacions.

Ja porta, si no m'he descomptat, dos comentaris que es poden com una crítica a Concòrdia. Li demano. Com valora la seva irrupció?

Ve per la novetat, per un suport evident de determinats sectors juvenils i per saber aprofitar el moment polític en el qual la ciutadania volia un canvi. També parlant del que la gent volia escoltar però sense comprometre's en dossiers importants com és el de la Unió Europea. Han fet un bon resultat i és tot el que he de dir.

“Està de moda parlar de cares joves, però si ha de ser per dir que no són ni de dretes ni d'esquerres, crec que fan un flac favor a la democràcia; aquesta necessita alternatives i per construir-les no s'han de fer segregacions de generacions”

Pot ser un aliat de futur, tant per a vostès com per a altres formacions socialdemòcrates?

El país necessita un centre esquerre progressista. I això només està representat al Consell General per tres consellers generals que són de l'aliança, no són només del PS, aprofito per dir-ho. Són de l'aliança socialdemòcrata, amb independència del carnet que tinguin i que han de tenir, evidentment. Jo per saber si puc defensar una aliança he de saber si es fa sobre una base de centre esquerre progressista o sobre una de genèrica amb bones intencions sense concreció en la defensa d'un interès general que forçosament ha d'anar a suturar la fractura social del país i a contenir el camp que pugui econòmic.

Com està funcionant la coordinació amb el grup parlamentari?

La coordinació començarà ara. Fins ara, com vostè sap, no ha funcionat, entre altres coses, perquè el PS, que no nosaltres, estava en un impàs que ha fet que fins dissabte de la setmana passada no tenien executiva i nosaltres no teníem interlocutor. El nou president em va telefonar la setmana passada i ara tindrem una reunió de coordinació.

Serà possible arribar a acords, arribar a una forma de treballar conjuntament?

No és que serà possible, és que és obligat. Si fins ara no s'ha fet la reunió és perquè ells no estaven en situació de fer-la. Ara ho estan i cal que funcioni. Abans parlàvem de la Unió Europea. És que no es pot dir que es pot entrar en un pacte d'Estat sense pensar en el que li deia fa un moment, que vaig dir jo el dia 9 de març i sobretot que va recollir i ampliar el programa de l'aliança, que és el que ha portat tres consellers al Consell General.

Ha tingut por els últims dies que aquesta idea de l'impàs fos una mena de deixar passar el temps i que, finalment, es quedés tot amb tres consellers del PS?

No, jo no he tingut por i no veig per què hauria de tenir-ne. Si algú tingués la temeritat de pensar i que vostè ara em vol convertir en una pregunta, s'equivocaria.

“Vaig dir el dia de la presentació de l’aliança socialdemòcrata que havíem llançat la rancúnia al riu i, per tant, tot i que hi ha una gran sequera, ja fa dies que està baix al Mediterrani. Perdran el temps tots els que vulguin furgar en una ferida que a casa nostra ja no hi és”

El president del PS, Pere Baró, parlava d’una socialdemocràcia regenerada, nova; hi ha futur per la socialdemocràcia, el centre esquerre o el progressisme al país?

Jo li contestaré diferent. El país necessita una alternativa de centre esquerra progressista i, per tant, amb els fonaments de la socialdemocràcia europea. A partir d’aquí, el PS pot representar aquesta força renovada? SDP pot representar aquesta força renovada? Jo crec que no. Crec que aquí s’ha d’obrir el camí cap a una confluència que vagi més enllà d’aquestes dues formacions polítiques.

Cap a on caldria anar?

El que no faré -ni em correspon ni vull fer- és dir que cal un nou partit o que no cal. Jo li he dit i li torno a dir que cal un procés de confluència. Confluència vol dir que tothom hi va amb el que és i amb el que pensa, però sense haver-se de sotmetre al sedàs de demanar un carnet amb una força política avui existent. Penso més en un quan dic procés de confluència com el que va portar a la creació del PS històric que, estarem d’acord, avui ja no existeix. El vam fundar moltes persones que ara estan apartades de la política, nosaltres i gent que encara està al PS l’any 2000.

I això és factible, sobretot pensant en el passat, en aquelles divergències que ara fa uns anys van provocar el trencament entre PS i SDP?

Les vinagreres que sembla que alguns mitjans de comunicació i part de la comunicació cloroform oficialista o oficial fan servir molt el vinagre. Vaig dir el dia de la presentació de l’aliança socialdemòcrata que havíem llançat la rancúnia al riu. I per tant, tot i que hi ha una gran sequera, ja fa dies que està baix al Mediterrani. Perdran el temps tots els que vulguin furgar en una ferida que a casa nostra ja no hi és.

La primera oportunitat per a aquesta confluència poden ser les comunals?

No. Les eleccions comunals tenen l’inconvenient que cauen massa a prop de les eleccions generals. Ha de ser a partir de la política nacional, que això no vol dir que el territori no sigui important. El que he llegit del president del PS, el que retinc és una constatació que nosaltres vam fer el primer dia: no s’ha portat bé la qüestió territorial. A les comunals s’ha de veure amb quina perspectiva es vol anar. No crec que hi hagi gaires possibilitats de reconduir un resultat electoral tan advers en quatre mesos, perquè les candidatures s’han de començar a articular el setembre, però en política les coses o van molt a poc o a vegades evolucionen molt ràpidament. Tot i això, jo parlo d’una confluència que no seria per a les comunals; va més enllà.

“No hem pas esperat a veure si DA està molt o poc enfadada amb nosaltres perquè jo no vaig cedir els cants de sirena del senyor Espot ni de les seves ofertes de càrrecs més o menys imaginatius: no podem ni volem anar amb DA a les eleccions comunals amb independència d'aquells que ara aixecaran la mà i diran són ells els qui no ens volen”

I, llavors, quina seria l'estratègia de Progressistes-SDP pel desembre?

Vostè voldria que jo li expliqués el que decidirem el 17 de juny. Jo tinc una idea que haig de reservar per les companyes i companys. Desenvoluparé la meva idea de la confluència i també diré el que penso de les comunals.

En això sí que és cert que ara vostès tenen dos pactes o dos consellers a comuns?

Dos pactes, perquè és el què, primer, i després el qui. I al darrere dels pactes tenim una consellera a la Junta de Govern d'Andorra a la Vella, consellera menor i una a Ordino. Van fins al desembre i nosaltres els respectem.

Però no han d'influir en els futurs pactes que es facin?

Nosaltres ja no hem pas esperat a veure si DA està molt o poc enfadada amb nosaltres perquè jo no vaig cedir els cants de sirena del senyor Espot ni de les seves ofertes de càrrecs més o menys imaginatius. No podem ni volem anar amb DA a les eleccions comunals amb independència d'aquells que ara aixecaran la mà i diran són ells els qui no ens volen. Ara, igual també li dic això: el nostre pacte acaba el 31 de desembre d'enguany, no abans.

Amb una mica en perspectiva, se sent decebut per com ha anat tot plegat des de la creació de l'aliança?

Està clar que nosaltres no estem contents del resultat electoral però sí orgullosos d'haver promogut l'aliança socialdemòcrata i d'haver-la defensat i d'haver anat a tot arreu a donar-li la màxima credibilitat possible, però a partir d'aquí el resultat és el que és i amb això s'ha de treballar. A diferència d'altres estats d'ànim, no tinc per costum mai abaixar els braços i no ho he fet. Des del 3 d'abril fins avui no he parat d'opinar i d'escoltar la ciutadania i de reunir-me amb diversos sectors econòmics per valorar la situació.

Com valora la configuració final de Govern i els noms escollits?

Hi ha hagut poques sorpreses i, crec, un error que donaria per una entrevista sola, que desenvoluparé el dia 17. Enllaça amb el que abans li he dit sobre el paper dels Coprínceps. Voler llençar el missatge que es crea un subministèri o un ministèri dins del ministèri de Relacions Institucionals amb el missatge reiterat que això s'està fent per fer encaixar la despenalització de la interrupció voluntària de l'embaràs amb el Copríncipat i amb el Copríncep bisbe em sembla un error important.

Per quin motiu?

Perquè com li he dit fa una estona, la Constitució diu que tenim un cap d'Estat i que els dos Coprínceps ho són conjuntament. Aleshores, fer un plantejament públic, que si es fa públic, vol dir que està elaborat internament, de centrar el manteniment del Copríncipat en una part o en la meitat del cap de l'Estat i ni esmentar l'altre em sembla, li torno a dir, un error terrible.



Jaume Bartumeu.

L'altra meitat també es podia arribar a enfadar si no hi ha una despenalització de l'avortament?

El Copríncep francès va estar aquí, a la plaça del Poble, davant una acció d'unes dones amb una pancarta sobre la despenalització, va dir ben clar, i ho vam escoltar tots, que el dia que el Consell General decidís votar una llei, la rubricaria. Aquí tenim la seva posició. A més a més, el president de la República Francesa, que és la mateixa persona, ha fet campanya a les institucions europees perquè es consideri fonamental aquest dret que tenen totes les dones del nostre país i que una legislació anacrònica els està prohibint d'exercir, tenint en compte, perquè també ho hem de dir, que aquí no estem parlant de l'exercici alegre d'un dret, sinó d'un drama personal sempre segur per la dona, que ha de prendre aquesta decisió d'aturar un embaràs.

Veure factible que s'aconsegueixi aquesta legislatura en els termes en els quals Xavier Espot ha indicat que es vol avançar?

Això forma part d'aquests dos grans eixos als quals penso dedicar la meua activitat política a partir del dia 18 de juny, que ja no seré president del meu partit. D'això s'ha d'anar a parlar clar i andorrà perquè totes aquestes giragonses estranyes, a part que em

sembla que tenen mal pronòstic, són equivocacions que les podem pagar molt cares en l'equilibri institucional.

Per cert, ha parlat vostè amb Pere López després de les eleccions i que anunciés la seva renúncia? Com valora la decisió?

Ho he fet tres vegades exactament. Dimarts després de les eleccions ens vam trobar en una entitat bancària per signar la pòlissa de crèdit que havíem contractat. I allà, en acabar, em va anunciar que se n'anava al Consell General a presentar la renúncia. Li vaig dir en aquell moment que l'entenia però que potser podia esperar, però que també ho respectava i no tenia res més a dir. Al cap d'uns pocs dies, vam fer una reunió dinar i allà vam estar parlant de la coordinació i de com s'hauria de fer, però evidentment la situació és la que era i no torno enrere. I la tercera vegada que hi he parlat va ser fa dos divendres i vam estar comentant la situació, com estava arrencant el Govern i, sobretot, de la qüestió europea, que és la que li preocupa a ell, i si em permet dir, a mi sí que em preocupa en primera persona perquè jo no m'he apartat.

Com valora la proposta de tres pactes d'Estat: UE, sanitat i pensions?

Jo només li parlaré de la Unió Europea, perquè de les altres hem de valorar-ho encara, tot i que tenim clar a SDP el que hem de dir. Sobre la Unió Europea, el senyor Espot està fent el contrari del que nosaltres vam demanar en la meva intervenció pública del 9 de març i en el programa electoral. Ara, ens falta llegir aquest document o proposta de pacte d'Estat que he llegit als mitjans de comunicació que es va aprovar el consells de ministres. Quan hi haguem tingut accés, li podrem ampliar la meva contesta. El que no farem és renunciar a la nostra proposta.